

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาประสบการณ์การเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ป่วยเกี่ยวกับการเจ็บป่วยครั้งแรกด้วยโรคหลอดเลือดสมองในระยะเฉียบพลัน ทั้งในเรื่องของผลกระทบ และการจัดการปัญหาของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการดำเนินการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน

1. ความรู้สึกต่อการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน
2. ผลกระทบของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน
3. การจัดการปัญหาของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 10 รายแบ่งเป็น หญิง 6 ราย เป็นชาย 4 ราย อยู่ในกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 2 ราย และอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 7 ราย และอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 1 ราย นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 9 ราย นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 1 ราย สถานภาพสมรสคู่จำนวน 9 ราย และเป็นหม้าย 1 ราย สถานภาพครอบครัว เป็นหัวหน้าครอบครัว 6 ราย เป็นสมาชิกในครอบครัว 4 ราย ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 7 ราย ระดับอนุปริญญา (ปวส.) 1 รายระดับปริญญาตรี 2 ราย มีอาชีพรับจ้าง 5 ราย อาชีพค้าขาย 2 ราย อาชีพรับราชการ 1 ราย อาชีพ เกษตรกรรม 1 ราย และประกอบธุรกิจส่วนตัว 1 ราย ภูมิลำเนาในจังหวัดนครนายก จำนวน 10 ราย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 17,000 บาท สิทธิการรักษาประกันสังคม 4 ราย บัตรทอง 3 ราย เบิกต้นสังกัด 3 ราย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส สถานภาพครอบครัว
ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสิทธิการรักษา ($n = 10$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน
เพศ	
หญิง	6
ชาย	4
อายุ (ปี)	
31 - 40	1
41 - 50	2
51 - 60	7
ศาสนา	
พุทธ	9
อิสลาม	1
สถานภาพสมรส	
คู่	9
หม้าย	1
สถานภาพครอบครัว	
หัวหน้าครอบครัว	6
สมาชิกครอบครัว	4
ระดับการศึกษา	
ประถมศึกษา	7
อนุปริญญา	1
ปริญญาตรี	2
อาชีพ	
รับจ้าง	5
รับราชการ	1
ค้าขาย	2
เกษตรกร	1
ธุรกิจส่วนตัว	1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน ($n = 10$ ราย)
ภูมิลำเนา	
ในจังหวัดนครนายก	10
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	
5,001 - 10,000 บาท	5
10,001 - 15,000 บาท	1
15,001 - 20,000 บาท	1
20,001 - 25,000 บาท	0
25,001 - 30,000 บาท	1
30,001 บาท ขึ้นไป	2

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน

ประสบการณ์การเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน ตามการรับรู้ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นหลักที่ 1 ความรู้สึกต่อการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน ประเด็นหลักที่ 2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน และประเด็นหลักที่ 3 การจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นหลักที่ 1 ความรู้สึกต่อการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน

การที่ต้องเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน ซึ่งเป็นโรคที่เกิดขึ้นกะทันหัน และทันทีทันใดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกายอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความรู้สึกตกใจ เสียใจ ใจหาย และกลัวกับสิ่งที่เกิดขึ้นยิ่งถ้าเมื่อผู้ให้ข้อมูล ต้องกลายมาเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องกลายมาเป็นภาระทำให้ชีวิตอยู่ไปก็ไม่มีความสุข จึงทำให้รู้สึกอยากตาย ดังคำพูดต่อไปนี้

1.1. ความรู้สึกเสียใจ ตกใจ และใจหาย เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาทันทีเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกายอย่างกะทันหัน ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นหรือเป็นมาก่อน กับผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 7 รายดังคำกล่าวดังต่อไปนี้

“ใครไม่เป็นไม่รู้หรอกนะ ลุงนอนดูโทรทัศน์อยู่แล้วหลับไป ตื่นขึ้นมารู้สึกว่าแขนขวามันหายไป ก็ใจหายว่าแขนมันหายไปไหนมองดูแขนตัวเองไม่ได้หาย แต่แขนมันปัดห้อยไปข้างหลังเลย ไม่รู้สึกเลยว่ามีแขน...ก็ จากปกติ ดี ๆ นอนตื่นมาความรู้สึกว่าแขนมันหายไป ไม่มีแขนแล้ว ตอนนั้นใจหายเหมือนกันนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ชายไทยอายุ 58 ปี)

“รู้สึกเสียใจ ตกใจ และว่าทำไมต้องมาเป็นแบบนี้ละ เคยแต่ช่วยเหลือคนอื่นตลอด บาปกรรมก็ไม่เคยทำ เห็นแต่คนอื่นเค้าเป็นกัน ไม่คิดว่าจะมาเจอกับตัวเองแบบนี้หลอกนะอยู่ ๆ ก็มีอาการแบบนี้ไม่เคยเป็นมาก่อนเลย เมื่อก่อนไปหาหมอกลับมาก็ยังดี ๆ อยู่ยังเดินได้ ลูก ๆ เค้าก็ตกใจนะลูกเขยรีบเอารถมาแล้วอุ้มป้าขึ้นรถไปโรงพยาบาลเลย ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 หญิงไทย อายุ 60 ปี)

“ก็เสียใจ เพราะเราไม่เคยเป็นมาก่อน ไม่เคยพูด ไม่ชัด และปากเบี้ยวแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“รู้สึกเสียใจมากเลย... ถ้าเป็นโรคนี้มันก็ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ก็ต้องอาศัยคนอื่นเค้า ชีวิตก็หมดค่าไปเลยทำงานไม่ได้เต็มร้อยนะ จากที่เคยทำอะไรได้ด้วยตัวเองแล้วต้องให้คนอื่นมาทำให้ อย่างเคยใส่เสื้อด้วยตนเองได้ก็ต้องมาเรียกคนอื่นเค้าใส่ให้เพราะแขนไม่มีแรงข้างหนึ่งคิดกระตุ่มรู้ซิบก็ไม่ได้...ก็ตกใจ เคยเห็นแต่คนอื่นเค้าเป็นแล้วเราดันมาเป็นก็ตกใจมากเลย ว่าอยู่ ๆ ทำไมแขนเราขยับเขยื้อนไม่ได้เราเป็นอัมพาตไปแล้วหรือ ก็ตกใจ ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“ตกใจแล้วก็ใจหายนะ คิดเลยว่าจะเป็นเหมือนคนอื่นมัยที่เค้าเป็นกันอัมพฤกษ์ อัมพาตกันอย่างโศก เค้าก็ทำงานด้วยแล้วเป็นแต่เค้าเป็นหนักกว่าป้าแต่เราถ้าเป็นแล้วก็ไม่รู้จะทำอย่างไรเนอะ จะกลับมาทำงานได้หรือเปล่า”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

“ตกใจ ก๊วทำไมถึงเป็น เป็นอะไร ๆ ก็ร้องเรียกเพื่อนที่นอนอยู่ด้วยกันก็พูดไม่ออก ไม่เป็นคำพูด”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

“ผมก็ตกใจยิ่งไปเลย คือ ผมยังไม่ได้ตั้งตัว ไม่คิดว่าผมจะบอกตรง ๆ แบบนั้น
เท่านั้นแหละใจผมไม่เหลืออะไรแล้ว ทำอะไรไม่ถูกพูดไม่ออก บอกไม่ถูกเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

1.2 ความรู้สึกกลัว เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาเมื่อมีการรักษาผ่านมาระยะหนึ่งแต่
อาการยังคงเดิม หรือผู้ให้ข้อมูลยังรู้สึกไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกายเช่นในเรื่อง พูดไม่
ชัดปากเบี้ยว เวลาคนอื่นฟังทำให้ฟังไม่ชัด จึงทำให้เกิดความกลัวว่าจะไม่หาย กลัวว่าจะเดินไม่ได้
แล้วจะทำให้ไม่มีงานทำ จึงทำให้กลัวที่จะเป็นมากขึ้นกว่าเดิม ดังนี้

1.2.1 กลัวไม่หาย และจะเป็นมากขึ้น เนื่องจากเมื่อได้รับการรักษาด้วยการ
รับประทานยาไประยะเวลาหนึ่งแล้วอาการพูดไม่ชัดก็ยังคงอยู่ ไม่เหมือนปกติ จึงทำให้กลัวว่าจะ
รักษาไม่หาย และจะเป็นมากขึ้นดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 4 ราย ดังนี้

“ กลัวเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต พูดไม่ชัดปากเบี้ยว กลัวเราจะเป็นเยอะ กลัวจะ
รักษาไม่หาย พูดไม่ได้ก็ เหมือนกับเป็นเยอะกินยาไปอะไรไป เวลาพูดเหมือนเดิมยังไม่ปกติคนอื่น
ก็ฟังไม่รู้เรื่อง ลูกก็ไม่รู้เรื่อง กลัวจะไม่หายกลับมาเหมือนเดิม (เอามือลูบที่หน้าและปาก)
พูดไม่รู้เรื่อง ปากเบี้ยวทำให้ไม่อยากพูดกับใครเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“กลัวจะกลัวกลับไปเป็นเหมือนเดิม หรืออาจเป็นมากกว่าเดิมแล้วรักษาไม่ได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

“คิดมากไปเรื่อย กลัวเหมือนกันกลัวไม่หาย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 หญิงไทย อายุ 46 ปี)

1.2.2 กลัวไม่มีงานทำ เป็นความรู้สึกที่เกิดมาจากถ้าเดินไม่ได้ก็กลัวว่าจะไม่มี
ใครจ้างทำงานเพราะอยากกลับไปทำงานเหมือนคนอื่น ๆ แก่ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 2 ราย
ดังนี้

“กลัวเดินไม่ได้ 3 วันแรกเดินไม่ได้ ขายังไม่มีแรงลุกเดิน อยากไปทำงาน
เหมือนคนอื่นเค้า ก็เลยคิดว่า ถ้าเราเดินไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้แล้วก็กลัวเค้าไม่ให้เราทำงาน เห็นเพื่อน ๆ
เค้าไปทำงาน ก็อยากไปเหมือนคนอื่นเค้า”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 หญิงไทย อายุ 50 ปี)

“กลัวกลับมาทำงานไม่ได้เหมือนเดิม”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

1.3 ความรู้สึกอยากตาย เป็นความรู้สึกไม่อยากมีชีวิตอยู่อีกต่อไป ที่เกิดขึ้น
หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น เกิดความผิดปกติของแขน - ขาที่ไม่สามารถ

เคลื่อนไหวได้ตามปกติดังเช่นเคย ซึ่งส่งผลทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เป็นภาระคนอื่นต้องมาดูแล อีกทั้งความผิดปกติของการสื่อสารทางภาษาเกี่ยวกับคำพูด รวมทั้ง ภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิม ทำให้รู้สึกไม่มีความสุข ไม่อยากพูดคุยกับใคร เก็บตัว แยกตัวออกจากสังคม จึงมีความคิดไม่อยากมีชีวิตอยู่ อยากฆ่าตัวตาย ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 5 ราย ดังนี้

“ถ้าเป็นอัมพฤกษ์ตายครึ่งตัว ให้ตายไปเลยดีกว่า ลุงขยับข้างขวาไม่ได้เลยแม้แต่ขา - แขน ก็ทำไม่ได้ไม่มีแรงเลย ในใจลุงก็คิดว่าถ้าลุงต้องให้คนอื่นมาดูแลลง อย่างที่ลุงบอกนั่นแหละก็ไม่อยากอยู่แล้วเป็นภาระคนอื่นเค้าทุกคนก็ต้องทำงานกัน บ้านนี้ลุงก็เป็นคนดูแล ยังบอกพวกเพื่อนที่ไปเยี่ยม บอกว่าถ้าลุงเดินไม่ได้จริง ๆ ไปเอาเบียร์มา กระป๋อง พร้อมกับกะโหลกไขว้มาผสมให้ลุงกินเลย ไม่อยากอยู่แล้ว ตายดีกว่าถ้าต้องเป็นอัมพาต อยู่ไปก็มีความสุขทำอะไรเองไปไหนมาไหนก็ไม่ได้้อย่าอยู่ดีกว่า”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ชายไทย อายุ 60 ปี)

“โห! ก็เสียใจแล้ว ไม่เคยเจ็บป่วยซักทีพอเป็นมาเป็นแบบนี้ แล้วต้องเดินไม่ได้ใจก็คิดอยากฆ่าตัวตาย ต้องอาศัยคนอื่น พาซื้อ พาเย็บ ปากก็ตายดีกว่า อยู่ก็เป็นภาระคนอื่นเค้า ถ้ามาอยู่บ้านอาศัยเค้า ลูกก็พึ่งไม่ได้ ไปหาเที่ยวเล่นมันจะรู้ไหมว่าจะกิน เราจะหิวตอนไหน จะไม่ปล่อยเราทิ้งซะหรือ ตายดีกว่าไม่ต้องเป็นภาระใครดี อันนี้คิดไว้จะคิดอยู่ในใจ ไม่ได้บอกใครลูกก็ไม่บอก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 หญิงไทย อายุ 50 ปี)

“คิดไว้แล้วตั้งแต่อยู่ รพ. ถ้าเรากลับไปเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต พุดไม่ได้ นอนอยู่กับที่ ลักกินยาเลย ไม่อยู่หรอก และก็โคตรน้ำ โดดทำตาย ก็กลัวว่าจะเป็นภาระคนอื่นมาดูแล ไปไหนไม่ได้ อยู่ไปทำไม ซื้อมา กินฆ่าตัวตายเลย ไม่อยู่หรอกคิดว่ามันจะไม่หาย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“ครั้งแรกก็คิดเลยแหละว่าไม่รู้จะอยู่ทำไม เคยเห็นคนที่เป็นอย่างแล้วเค้านอนเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต ไม่รู้จะอยู่ไปทำไม อยู่ก็เป็นภาระคนอื่นเค้า ก็ฆ่าตัวตายไปเลย ก็กินยาฆ่าตัวตายไปเลย หาซื้อที่ไหนก็ได้ยาเดี๋ยวนี้หาซื้อง่าย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“ไม่รู้จะอยู่อย่างไร จะทำอะไรต่อไปกับชีวิตนี้ ไม่อยากอยู่ อยากตายไปซะให้พ้นๆ อยู่ไปก็ไม่มีความสุข ไม่มีค่าอะไร ทำงานก็ไม่ได้ อายุแค่นี้ต้องมาเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาตให้คนอื่นดูแล เหมือนตายทั้งเป็น คิดว่าจะทำอะไรให้ตัวเองตายไปซะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

ประเด็นหลักที่ 2 ผลกระทบที่เกิดตามมาจากการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ในระยะเฉียบพลัน

ผู้ให้ข้อมูลได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทางด้านร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล ทั้งในเรื่องไม่มีสังคม เพื่อนลดลง ไม่อยากพบปะคนอื่นทำให้ต้องเก็บตัวอยู่กับบ้านไม่ออกไปไหน ทำให้ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัวจนต้องกู้หนี้ยืมสิน ส่งผลให้ครอบครัวเกิดความลำบากมากขึ้นดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การไม่มีสังคม คือ จากที่เป็นคนที่มีสังคม เคยมีเพื่อน มีคนนับถือ เมื่อต้องกลายมาเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลันของผู้ให้ข้อมูล ผลกระทบที่ตามมาประกอบไปด้วย 2 ประเด็นสาระย่อย คือ การไม่มีเพื่อน และเก็บตัว ซึ่งการไม่มีเพื่อน ขาดเพื่อน ขาดคนพูดคุย ทำให้เกิดความรู้สึกเหงา ไม่อยากออกไปไหน เกิดการแยกตัว อยู่แต่บ้าน ไม่พบปะคนอื่น ความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์ ภายหลังจากออกจากโรงพยาบาลได้ 10 วัน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

2.1.1 การไม่มีเพื่อน เนื่องจากปกติเป็นคนที่มีเพื่อนมีสังคม และเป็นที่รู้จักของคนในสังคม เมื่อต้องมาอยู่กับบ้านทำให้ไม่มีสังคม และเพื่อนลดลง ทำให้รู้สึกเหงา เมื่อต้องมาอยู่บ้านสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงทำให้เกิดมีความรู้สึกเหงาขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 4 ราย ดังนี้

“มีนะ อย่างที่ลุงบอกลุงเป็นคนมีสังคม มีเพื่อนเยอะ เป็นที่รู้จัก และที่เคารพของคนอื่น ๆ ถ้าลุงทำอะไรไม่ได้ต้องอยู่กับบ้าน สังคมลุงก็ไม่มี เพื่อนก็ไม่มีใครจะมาเยี่ยมมาหาลุงที่บ้าน ได้ทุกวันอย่างเก่งก็แค่ช่วงแรก ๆ แหะละที่จะมีคนมาหา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ชายไทยอายุ 60 ปี)

“ป้าก็ต้องอยู่แต่บ้าน งานก็ทำไม่ได้ เพื่อนก็ไม่มี ไม่ได้เจอเพื่อน ไม่ได้คุยเล่นกันเหมือนแต่ก่อนป้าก็เหงา เพราะอยู่บ้านก็ต้องอยู่คนเดียว ไม่มีใครมาสนใจ ป้าก็ไม่อยากอยู่หรอกนะแบบนั้นนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 หญิงไทย อายุ 50 ปี)

“ก็เหงา เพราะเคยมีคนคุยด้วยแต่กลับต้องมาอยู่บ้าน ไม่เจอสังคมที่เคยเจอทุกวัน ได้เจอกับคนโน้นแน่ๆกับคนนี้ ได้หัวเราะกับคนอื่นมันทำให้เรามีความสุขนะ ไม่เครียดมันเป็นส่วนหนึ่งของป้าที่ได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 หญิงไทย อายุ 60 ปี)

“ก็มีเพื่อนมาเยี่ยมบ้างครับแต่ก็ไม่มาก เขาก็ต้องทำงานกัน ผมก็อยู่แต่บ้าน ไม่ได้ไปไหน คนเคยทำงานทุกวันมีเพื่อนมีน้องที่ทำงาน มีสังสรรค์บ้างอาทิตย์ละครั้ง แต่ตอนนี้ไม่มีเลยครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

2.1.2 อยู่แต่บ้าน คือ การไม่ออกจากบ้านไปไหน เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่ต้องการพูดคุยกับใครจึงอยู่แต่บ้านไม่ออกไปไหน และแยกตัวออกจากสังคม จากภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 3 ราย ดังนี้

“ไม่ไปไหนหรอก พูดกับคนอื่นไม่รู้เรื่องเลย ไม่ออกไปเพื่อน ๆ ก็ไปทำงานกันหมด ไม่มีใครอยู่ ถ้าไปทำงานถึงจะคุยด้วยกับเพื่อน ๆ กันที่เค้ารู้ว่าเราเป็นแบบนี้ แต่กับที่บ้านก็จะไม่ไปไหน ไม่ออกจากบ้านหรอกค่ะ จะซื้อของก็ให้แคสสุกไป ถ้าออกไปก็ไม่พูดกับใคร จะมีก็แค่อุ้ม ๆ เฉย ๆ ไม่ตอบเพราะถ้าพูดจะเห็นชัดว่าเราปากเบี้ยวไปข้างหนึ่ง เวลาไม่พูดจะเหมือนคนปกติ ป้าถึงอยู่แต่บ้านไม่ไปไหน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“จากที่เคยไปหาเพื่อน ไปกินข้าวกับเพื่อนมันก็ไม่สะดวกไปไหนก็ไม่ได้เพราะขับรถไม่คล่อง ทำให้ไม่อยากไปไหน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“ไม่ได้ไปไหนหรอก เดินไม่คล่องไม่อยากไปไหน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 หญิงไทย อายุ 46 ปี)

2.2 การขาดรายได้ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีทั้งประกอบธุรกิจส่วนตัว อาชีพค้าขาย และอาชีพรับจ้างเมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้นไม่สามารถไปประกอบอาชีพของตนเองได้ ทำให้ขาดรายได้ และมีรายได้ลดลงไม่พอค่าใช้จ่ายในครอบครัวทำให้ต้องไปยืมเงินคนอื่นมามีหนี้สินเกิดขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 7 ราย ดังนี้

“ธุรกิจ คงอยู่ไม่ได้ เพราะถ้าอยู่ที่ทำงานไม่ได้ ไม่มีประโยชน์อะไร งานอยู่ยังมีลูกชายดูแล แต่งานโชว์รูม และงานเดินเครื่องเบ้นท์ ที่ลุงดูแลลูกค้าก็เยอะ เค้าจะคิดสูงมากกว่าไม่มีลุงรายได้ก็ลดลง ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ชายไทยอายุ 60 ปี)

“ป้าอยากทำงาน ไม่อยากอยู่บ้านเฉย ๆ อยากได้เงิน อยากเก็บเงินไว้ตอนแก่ ถ้าหาไม่ได้ ก็ไม่รู้จะเป็นอย่างไร มีลูก 2 คน คนหนึ่งแต่งงานก็หาไม่พอกิน เลี้ยงเราไม่ไหวหรอก ลูกชายอีกคนติดทหารเกณฑ์ คิดเพื่อนก็เรียนไม่จบ แล้วใครจะเลี้ยงเรา”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 หญิงไทย อายุ 50 ปี)

“ไม่ได้ไปทำงาน เงินรายได้ก็ขาดไม่พอใช้จ่ายในบ้าน ก็ยืมเค้ามาก่อน พอมีแรงไปทำงานก็ค่อยเอามาคืนเค้า คีที่บ้านเป็นบ้านเราไม่ได้เช่าเค้าอยู่ จะต้องจ่ายก็ค่ากับข้าว ค่าน้ำ ค่าไฟ เดือนหนึ่งก็ไม่กี่บาทหรอกค่ะ อยู่ได้ค่ะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“เราก็ขาดรายได้ เงินก็คงไม่พอใช้จ่ายจะรอเงินข้าราชการบำนาญก็นิดเดียวไม่พอหรอกถึงจะอยู่กันแค่สองคนตายาย แต่ก็ต้องใช้จ่ายทุกวัน บ้านที่กำลังปลูกไว้อยู่ตอนแรกก็ยังไม่เสร็จ ถ้าไปทำงานไม่ได้อีกคนจะเอาเงินที่ไหนมาต้องมาเป็นหนี้เป็นสินคนอื่นเค้าเราก็แยเงินก็หาไม่พอแล้วจะเอาที่ไหน ไปคืนเค้า”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

“ลุงทำคนเดียว ทั้งทำนา ทำสวน ทุกวันนี้ก็เช่านาเค้าทำ ลูก ๆ เค้าก็ไปทำงานกันที่อื่น ถ้าลุงทำไม่ได้ เงินก็ไม่มีไม่พอใช้จ่ายหรอกเพราะลูกเค้าก็ต้องใช้ของเค้าแทบจะดูแลตัวเองไม่ได้ นอกจากว่างจากทำสวนแล้วลุงยังรับจ้างทั่วไปด้วยใครจ้างให้ทำอะไรก็ทำหมดตัวว่างบางครั้งเอนแรงกันก็ไม่ได้เงินหรอก บางทีเค้าก็ให้เป็นของมาพวกกับข้าว ไม่ได้เงินเหมือนกันอย่างเวลาไปช่วยจับปลาที่บ่อ เค้าก็ให้ปลามาแทนค่าแรง แล้วถ้าลุงทำไม่ได้จะทำอย่างไรเงินที่เอามาลงทุนทำนาเป็นเงินหมุนเวียน เป็นเงินกู้ยืมเค้ามาก่อนพอทำได้ก็เอาเงินไปคืนเค้า ถ้าไม่ได้ทำก็เหมือนกับเป็นหนี้เค้าไปเรื่อย ๆ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

“ทำงานไม่ได้ เค้าให้ลาออกเลย (ร้องไห้ สะอึกสะอื้น) สายหน้า ปากก็ไม่รู้ ไม่มีงานก็ไม่มีรายได้ทุกวันนี้ก็ใช้เงินเก่าที่เก็บไว้ จะหมดเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ จะเอาเงินที่ไหนมาใช้จ่ายปากก็ยังไม่รู้เลยลุงเค้าทำงานเป็นพนักงานเก็บขยะเงินเดือนนิดเดียวไม่ค่อยพอใช้หรอก ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายจะเป็นเงินที่ป่าหามาได้นี้แหละ ลูกเค้าก็ต้องทำมาหากินใช้จ่ายของเค้าไป”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 หญิงไทย อายุ 46 ปี)

“รายได้ที่ผมต้องเสียไปขณะป่วย ก็มากอยู่ครับเพราะ ผมต้องส่งบ้านส่งรถ แล้วไหนจะค่าใช้จ่ายในบ้านอีก ลูกผมก็กำลังจะเข้าโรงเรียน ตกแล้ว เดือนนี้ ผมต้องจ่าย 35,000 บาท ซึ่งถ้าผมไปทำงานไม่ได้ก็จะได้เฉพาะเงินเดือน 27,000 บาท ไม่มีโอที เงินผมก็ไม่พอใช้จ่าย ตอนนี้ก็ใช้เงินที่เก็บไว้ ก็ยังดีที่ไม่ต้องหยิบยืมคนอื่น ไม่ต้องเป็นหนี้สิน เพราะตอนนี้ผมก็กลับมาทำงานได้แล้วแต่ก็ไม่ได้โอทีมากเหมือนแต่ก่อน ก็พออยู่ได้แต่ไม่เหลือเก็บ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

2.3 ความลำบากของครอบครัว เกิดเมื่อผู้ให้ข้อมูลเจ็บป่วยดังนั้นจากการที่เคยเป็นหัวหน้าครอบครัวก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงทำให้ภรรยามีหน้าที่ดูแลตนเอง และรับผิดชอบครอบครัวแทน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 4 ราย ดังนี้

“ลำบากคนที่บ้านนี้แหละ ลำบากแฟนลุง ต้องมาคอยดูแลลุงหาข้าวหาปลาให้กิน คอยถามว่าต้องการอะไรเอาอะไรไหม แค่นี้ลุงอยู่โรงพยาบาลก็หลายวันบ้านก็ต้องปิดไว้มาอยู่ด้วยกันตลอดทุกวัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ชายไทยอายุ 60 ปี)

“จากที่ลุงเป็นกำลังหลักของบ้านก็ต้องมาให้ป้าดูแล ไปขายของกับลูกแทนลุง กลับมาก็เหนื่อยแล้ว รู้สึกสงสารป้าเค้าที่ต้องมาเหนื่อยเพราะเราแท้ ๆ ถ้าเราไม่เป็นอย่างนี้เค้าก็ไม่ต้องลำบากไม่มาเหนื่อยแบบนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ชายไทยอายุ 58 ปี)

“ต้องเพิ่มภาระให้กับคนในครอบครัวอีก ก็ต้องมีคนมาช่วยเหลือดูแลเราเพิ่มขึ้น ใจอย่างเช่นเราเคยติดกระดุมเม็ดเดียวได้ใส่เสื้อที่มีzipข้างหลังได้เนี่ยะ เราก็ใส่เสื้อเองไม่ได้ก็ต้องเรียกคนมาใส่มารัดzipให้เราเพราะแขนข้างนึงของเราทำอะไรไม่ได้ เคยทำกับข้าวให้เค้ากิน ก็ต้องให้เค้าทำให้กินแทน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“ภรรยาผม เค้าก็ทำงานบ้านทุกอย่างแหละครับ แต่ก็ต้องทำมากกว่าเดิมที่ต้องมาดูแลผมอีกคนเห็นแล้วก็นึกสงสารเค้า วัน ๆ นึงแทบไม่ได้พักเลยไหนจะดูผมไหนจะลูกอีก แต่ก่อนดูแลอย่างเดียวก็ไม่เท่าไร มีเวลาพักผ่อนนอนกินนอนด้วยแต่ตอนผมไม่สบายเค้าจะมาคอยช่วยทำกายภาพ ช่วยผมออกกำลังทุกวัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

ประเด็นหลักที่ 3 การจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง รายใหม่ในระยะเฉียบพลัน

หลังจากที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นแล้วนั้นผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับปัญหา และเหตุการณ์ ซึ่งต้องมีการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยการอาศัยกำลังใจ ทั้งจากตนเอง และครอบครัว เพื่อให้สามารถผ่านพ้นปัญหา และอุปสรรคไปได้ การทำใจยอมรับคิดว่าเป็นเวร

กรรมที่ผ่านมา และการปฏิบัติเพื่อการฟื้นฟูทั้งจากตนเอง และการแนะนำของแพทย์ นักกายภาพบำบัด เพื่อให้ผ่านพ้นปัญหาต่าง ๆ ไปให้ได้ดังนี้

3.1 การสร้างกำลังใจ เกิดขึ้นได้จากความรู้สึกของการต้องการมีชีวิตอยู่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสามารถสร้างกำลังใจให้เกิดได้ด้วยการให้กำลังใจตนเอง และการได้รับกำลังใจจากครอบครัว ทำให้รู้สึกมีกำลังใจมากขึ้นว่าตนเองจะต้องหาย ดังนี้

3.1.1 การให้กำลังใจตนเอง เป็นความรู้สึกที่เกิดจากตนเองว่า ต้องสู้ ไม่ท้อแท้ และต้องหาย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีวิธีให้กำลังใจตนเองด้วยการ ทำจิตใจให้สบาย ตั้งสติ ควบคุมอารมณ์ ไม่คิดฟุ้งซ่าน และปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ เช่น มีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลราย ดังนี้

“ลุงคิดแล้วว่า ลุงต้องดีขึ้น ต้องหายให้ได้ถึงจะใช้เวลานานอย่างที่หมอบอก ก็ตาม และลุงก็จะ ไม่ยอมเป็นหมอกอ้มพฤษณ์ ลุงก็ทำให้สบาย ไม่คิดมาก ถ้าเราคิดมากเราจะ ฟุ้งซ่าน ไม่มีสติ ในเมื่อเราอยากหาย ก็ต้องทำให้สบายทำตามทีหมอนแนะนำ ตอนนี้มีมือทำได้มากขึ้น เหยียดนิ้วเองได้ไม่ต้องใช้มือซ้ายช่วยแล้ว หมอคูลี(ทำให้อู พร้อมกับยัม) จะมีก็แต่เรื่องหยิบยก ของที่มีน้ำหนักเยอะยังไม่ไหว เรื่องพูดก็ดีขึ้นรู้สึกตัวพูดได้คล่องขึ้นแต่ยังมีลิ้นแข็ง ๆ อยู่ ลุงไม่ท้อ หมอห่มอ ลุงอยากหาย ลุงต้องทำให้ได้ ต้องสู้ได้กลับมาจนคนนี้ลุงก็ดีใจแล้ว มีกำลังใจขึ้นมาเยอะ เลย ลุงบอกกับป้าเลยนะว่าลุงหายแน่นอน ไม่ต้องกังวลนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ชายไทยอายุ 58 ปี)

“ป้าก็ ไม่คิดมากนะ ใจก็บอกว่าต้องสู้สิ ต้องหายให้ได้ จะพยายามเป็นแบบนี้ ไม่ได้ พอป้าคิดได้แบบนี้ละ วันที่ 2 ที่บ้านนอน โรงพยาบาล ป้าก็พยายามลุกขึ้นจากเตียง จับขอบ เตียงค่อย ๆ เดินจากเตียง 1 ไป 2 จาก 2 ไป 3 แล้วก็หยุด วันหนึ่งป้าทำแบบนี้ 2 - 3 ครั้ง แล้วป้าก็ทำ แบบนี้ (ทำท่าชกมวยให้อู) ใช้ข้างที่อ่อนแรงเป็นข้างชกทำครั้งละ 50 - 100 เหนื่อยก็หยุดก่อน แล้ว ก็ทำใหม่ ป้าใจสู้ ไม่ท้อ และก็ไม่คิดฟุ้งซ่าน ถ้าใจไม่สู้มันจะทำให้เราไม่ยอมทำอะไรท้อแท้ แต่ป้า ไม่ใช่แบบนั้นป้าจะต้องทำให้ได้ ให้ตัวเองหายให้ได้ อะไรที่คิดแล้ว เราหมคกำลังใจเราอย่าไป คิดถึงมัน เราต้องต่อสู้กับมันให้ได้ พอเราทำได้หน่อยนึงเราต้องดีใจกับมัน และต้องอยากที่จะทำ ได้มากกว่าเดิม มากขึ้น ๆ ป้าคิดแบบนี้แหละถึงทำให้ป้ากลับมาได้ขนาดนี้ ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 หญิงไทย อายุ 60 ปี)

“ก็กลับมาคิดว่าเออ คนอื่นเค้าเป็นมากกว่าเรามากเค้ายังช่วยเหลือตนเองได้เลย ก็เลยให้กำลังใจตัวเองว่าต้องดีขึ้นต้องหายไม่เป็นอยู่แบบนี้หมอก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“คิดว่าจะต้องพยายามให้ถึงที่สุดก่อนแล้วมันก็ต้องดีขึ้นถ้าเราทำตามที่หมอ
เค้าแนะนำเรามา มันต้องดีขึ้นสิคนเรานะรักษามันอยู่มันก็ต้องดีขึ้น ไม่อย่างนั้นจะมีคนที่เค้าหายได้
หรือใช้มั้ยละ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

“เราก็ต้องไม่ให้มันเป็นแบบนั้น เราต้องหาย และดีขึ้น ถึงได้ออกวิ่งทุกวันนี่”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

“แต่ก็พยายามให้กำลังใจตัวเองว่าดีขึ้นขนาดนี้แล้วก็ต้องหายได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 หญิงไทย อายุ 46 ปี)

3.1.2 การได้รับกำลังใจเสริมจากครอบครัว เป็นกำลังใจ ที่ได้มาจากครอบครัว
คนใกล้ชิด ที่เข้าใจในตัวผู้ให้ข้อมูล และคอยดูแลใจ ไม่คิดว่าเป็นภาระ ไม่พูดให้เสียกำลังใจ ซึ่ง
ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกที่ดีกว่าต้องหาย อยากหายขึ้นมา ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 9 ราย
ดังนี้

“แฟนลุงเค้าไม่บ่นเลย ให้กำลังใจลุงตลอด ว่าพี่ดีขึ้นขนาดนี้แล้วยังพักหาย
ลุงก็รู้แหละว่าเค้าเหนื่อยแต่ไม่เคยบ่น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ชายไทยอายุ 60 ปี)

“เค้าก็ถามว่าวันนี้เป็นวันมั่ง เหนื่อยไหมค่อย ๆ ทำไปนะอย่าฝืนนัก คุณสิแทนที่
ลุงจะเป็นคนถามเค้านะ เค้ากับถามลุง เค้ายังบอกอีกว่า ฉันทำได้ไม่ต้องห่วง ลุงไม่เป็นไรมากก็ดี
แล้วเดี๋ยวก็หาย รู้สึกดีใจนะ ไม่ใช่เพราะเค้าเป็นห่วงแต่เพราะว่าเค้าเข้าใจเรา เค้ารู้ว่าเราไม่ท้อ
และเราก็ต้องหายเนี่ยแหละสำคัญ ทำให้ลุงมีกำลังใจ ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ชายไทยอายุ 58 ปี)

“ลูก ๆ ก็เป็นห่วง ลูกสาวที่อยู่แปดริ้วก็จะมารับไปอยู่ด้วยกลัวแม่ลำบาก ไม่มี
คนดูแล แต่ลูกสาวคนเล็กที่ป้าอยู่ด้วยก็บอกว่าแม่ไม่ต้องกังวลนะทำให้สบายหนูดูแลแม่ได้ (คะ)
ป้าว่าป้าโชคดีนะมีลูกดีทุกคนรักแม่เป็นห่วงแม่ ให้กำลังใจกันตลอดไม่ให้แม่ทำอะไรเลยช่วยแม่ทำ
ให้แม่หมด...แม่ต้องหาย แม่เก่ง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 หญิงไทย อายุ 60 ปี)

“เค้าบอกว่าไม่ต้องห่วงหรอกยังไงก็ไม่ทิ้งแม่อยู่แล้ว เดี่ยวก็หายคิดมากทำไม
เค้าไม่เห็นว่าเป็นภาระ ที่ต้องมาดูแล ไม่พูดให้เราเสียใจแต่กลับเป็นห่วง และให้กำลังใจเราทำให้
เราดีใจ และอยากหายขึ้นมา...เค้าก็หยุดงานมาดูแล ลูกเค้าบอกว่าถ้าไปออกก็มาทำสวนแทนก็ได้
บ้านเราก็มีสวนเก็บของสวนเขาเอา แม่ไม่ต้องห่วงหรอก ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“มีลูกมีหลาน คอยห่วงใยเรา ก็คิดว่าถ้าไม่มีเราเค้าก็จะแย่น้ำ เราก็สามารถยังอยู่ เป็นขวัญกำลังใจให้ลูกหลานได้เราก็ออยู่ไป ชีวิตเราก็น่าชื่น กำลังใจเราก็น่าดีแล้ว เค้าก็บอกว่า คนอื่น เป็นมากกว่าเราตั้งเยอะตั้งแยะเราเป็นแค่นี้ก็ดีแล้ว เตียวขยันออกกำลังกายเตียวเราก็น่าหยา เราก็ได้ กำลังใจตรงนั้นเราก็น่าชื่น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“เค้าก็ดูแลดีพูดจาดี บอกว่าไม่เป็นอะไรมากรอกเตียวก็หาย กินยาตามที่หมอ บอกเรื่อยๆ แล้วเค้าก็หาะลามาซัดให้ป้าเหยียบมาวางไว้หน้าห้องน้ำเวลาเราจะอาบน้ำมันก็จะช่วย กดฝ่าเท้าทำแบบนี้ก่อนที่จะอาบน้ำแล้วก็หลังอาบน้ำทุกวัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

“เค้าก็บอกว่าเป็นแค่นี้เตียวก็หาย ไม่เป็นอะไรมากรอกเตียวก็หาย กินยาให้มันต่อเนื่องทุกวัน หมั่นไปหาหมอดตามนัด อะไรที่หมอบอกก็อย่าทำ เหล้าก็ให้เลิกกินซะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

“เค้าก็บอกว่ายี่สิบห้าปีก็ได้แล้ว เหลือแค่มือเองก็ค่อยๆ ทำไป คนอื่นเค้าก็ หายกันมาเยอะแล้ว เรายังเชื่อเค้า ก็พยายามทำเองเข้าห้องน้ำ อาบน้ำเอง เวลาอาบน้ำก็นั่งเอาที่ฉีด ๆ เอา ค่อย ๆ ถูไปเรื่อย ๆ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 หญิงไทย อายุ 46 ปี)

“ เค้าก็บอกว่าเป็นอะไรอย่าคิดมาก เค้าจะอยู่ข้าง ๆ ไม่ไปไหน เตียวก็ชื่น หมอบอกว่าต้องกำลังใจดี ขยันทำกายภาพ คนที่เค้าอายุมาก ๆ ก็ยังหายมาแล้ว เราต้องช่วยกันนะ อย่าท้อแท้ละ ลูกก็ลูกก็ยังไม่เลิกกำลังใจดี ต้องอยู่ด้วยกันนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

3.2 การทำใจ

การทำใจ คือ การยอมรับกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ซึ่งการยอมรับนี้ต้องอาศัยหลักศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจ เช่น ในเรื่องของความเชื่อ เชื่อว่าเวรกรรมมีจริงทำ อะไรไม่ดีกับใครไว้เมื่อชาติที่แล้ว ชาตินี้ก็ต้องมาชดใช้กรรมไป หรือบางครั้ง ความเชื่อที่เกิดขึ้นก็ ทำให้ต้องมีการพึ่งพาทางด้านการดูแล หมอดูแล เมื่อถูกหักในทางไม่ดีก็ทำการแก้บนเพราะเชื่อว่าถ้าแก้ บนแล้ว หาย อาการดีขึ้น รู้สึกสบายใจขึ้น ไม่คิดมากกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 4 ราย ดังนี้

“ก็แล้วแต่บุญแต่กรรมที่ทำมาละกันหมอละก่อนเราเคยทำอะไรกับใครไว้ชาตินี้เราก็ต้องมาใช้กรรมนั้นอย่าคิดมากเลย เป็นก็ต้องเป็นจะให้ทำอะไร ได้ก็เป็นไปแล้วสุดแท้แต่บุญแต่กรรมก็แล้วกัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 หญิงไทย อายุ 60 ปี)

“ก็บวช ให้กับเจ้ากรรมนายเวร เพื่อเราไปทำอะไรไว้มันคงเป็นเวรเป็นกรรม กับเค้ามาก็ว่าจะไปบวชชี พรหมณ์ สัก 5 วัน 10 วัน อุทิศส่วนกุศลจะให้เจ้ากรรมนายเวร”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“ก็ต้องยอมรับสภาพไป อะไรมันจะเกิดก็ต้องเกิด เราก็ต้องรู้จักเอาธรรมะเข้ามาตัดบาตรทุกวัน ชีวิตเราก็จะมีความสุข ไปเองแหละ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“จะทำไถ่ก็ต้องปล่อยไปตามเวรตามกรรมนะ ก็คิดว่าอาจจะโดนของโดนเจ้าที่หรืออะไรเราก็นึกไว้ในใจ พอนอนอยู่ก็เลยให้ป้าไปคูดมอเค้าบอกว่าโดนโดนจริงๆ แต่ก่อนก็ไม่ค่อยเชื่อเท่าไรแต่พอตัวเองเป็นแบบนี้ก็คิดนะแล้วก็เชื่อ เค้าให้แก้บนด้วยทำผ้าป่ากองหนึ่งแล้วก็หายเลยนะก็ต้องเชื่อ ...ปกติจะไปวัดเฉพาะวันพระใหญ่ ไม่เคยตัดบาตร ทุกวันนี้ก็เหมือนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

3.3 การปฏิบัติตัวเพื่อการฟื้นฟู เป็นการออกกำลังกายที่ทำเป็นประจำทุกวัน โดยผู้ให้ข้อมูลเองซึ่งส่วนใหญ่จะรู้สึกว่ายากหาย จึงได้คิดหาวิธีออกกำลังกายขึ้นมาเองโดยพิจารณาจากตำแหน่งที่อ่อนแรงก่อน ร่วมกับการได้รับคำแนะนำจากแพทย์ และนักกายภาพบำบัดจะสอนในเรื่องการออกกำลังกายส่วนที่อ่อนแรง ทั้งเรื่องการรับประทานยา การเลือกรับประทานอาหาร จึงส่งผลให้การฟื้นฟูของผู้ให้ข้อมูลดีขึ้น ดังนี้

3.3.1 การออกกำลังกาย เป็นการออกกำลังกายที่ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติเองเมื่ออยู่โรงพยาบาล และที่บ้านโดยจะทำทุกวัน ซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกันไปเช่น เริ่มจากการเดินเกาะข้างเตียง ปลุกดันไม้ ยกแขนเหยียดแขนการบริหารนิ้วมือ หรือการทำท่าชกมวยเป็น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 8 ราย ดังนี้

“อยากเดินเอง ทำเองมากกว่า ลุงก็ลงจากเตียงใช้ขาช่วยลงก่อน ตามด้วยข้างขวา ลองยืนดูก็มีแรงนะ ไม่เหมือนตอนเป็นทีแรกยืนไม่อยู่เลย แล้วลุงก็ค่อยๆเดิน เกาะข้างเตียงก่อนพอเดินแล้วรู้สึกว่าจะไม่ต้องเกาะก็ได้เพราะลงน้ำหนักได้เหมือนเดิมเลย ลุงก็เลยปล่อยมือเดินก็เดินได้แต่ยังไม่ค่อยตรงดี ก็พยายามเดินให้ตรง”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ชายไทยอายุ 60 ปี)

“ขนาดป้าเป็นอย่างนี้นะ ป้ายังปลุกต้นไม้ ตัดหญ้า ถอนหญ้ายูกับบ้าน เพื่อเป็นการออกกำลังกาย ให้แข็งแรงหยิบจับได้สะดวก ป้าก็พยายามช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด พยายามบีบ แขน - ขา เพื่อให้มีกำลัง ทำตามที่หมอโรงพยาบาลสอนมาด้วยนะ (ทำท่ายกแขน - เหยียดแขนให้ดู) ป้าก็ทำได้ พอป้ารู้สึกแขนล้า ๆ ป้าก็จะพักเปลี่ยนมาใช้ มือบีบนวดตรงที่รู้สึกล้า ๆ แทน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 หญิงไทย อายุ 50 ปี)

“นอนโรงพยาบาลได้ 3 วัน เขาก็ให้ลุกทำกายภาพ ลุกทำทุกวัน เริ่มมีกำลังมือ มากขึ้น เริ่มอนิ้วได้เอง ตอนเหยียดยังเหยียดไม่ได้ ต้องใช้มือซ้ายมาช่วย ทำบ่อยๆ จนกำ และ เหยียดเองได้ แต่ก็ยังไม่สุด ลุงก็เลยใช้มือซ้ายมาร่วมทำด้วย (สาธิต กำมือซ้าย และมือขวาพร้อม ๆ กัน)”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ชายไทยอายุ 58 ปี)

“วันที่ 2 ที่บ้านนอน โรงพยาบาล ป้าก็พยายามลุกขึ้นจากเตียง จับขอบเตียง ค่อย ๆ เดินจากเตียง 1 ไป 2 จาก 2 ไป 3 แล้วก็หยุด วันหนึ่งป้าทำแบบนี้ 2 - 3 ครั้ง แล้วป้าก็ทำแบบนี้ (ทำท่าขกมวยให้ดู) ใช้ข้างที่อ่อนแรงเป็นข้างชกทำครั้งละ 50 - 100 เหนื่อยก็หยุดก่อน แล้วก็ทำ ใหม่กลับมาอยู่บ้านทำทุกวันตอนเช้าก็ออกเดิน จะประมาณ 05.00 - 06.00 นทุกวัน ตอนแรก ๆ ก็ใช้ไม้เท้าช่วยอยู่ 3 - 4 วัน ต่อมาไม้เท้าก็เลย ต้องการเดินเอาไว้ได้ แล้วก็ขกมวยยกแขนตามที่เค้า สอนมา ทำทุกวันทำอยู่ครึ่งเดือนได้ มือก็มีแรงมากขึ้นขาก็เดินได้คล่องขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 หญิงไทย อายุ 60 ปี)

“หมอกายภาพเค้าก็สอนการออกกำลังกาย บริหารหน้า ทำท่าขยับปาก ให้ขยับ ปาก บริหารบ่อย ๆ กล้ามเนื้อจะ ได้แข็งแรง ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“พยายามทำด้วยตัวของตัวเองเอาก๊วยกแขนมั้งแกว่งแขนมั้ง (ทำท่ายกแขน ขึ้น ลง โดยใช้มือขวาช่วย เหยียดแขนไปข้างหน้า) ทำแบบนี้ทุกวัน ทุกเช้ามันก็ดีขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“ลุงพอออกจากโรงพยาบาลมาลุงก็ออกวิ่งทุกวันครั้งหนึ่งก็ประมาณกิโลกว่าทำ ทุกวัน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

“ผมยังให้ญาติทำราวฝึกเดินไว้ข้างบ้านด้วย(ตรงนี้ยังครับ)ทุกวันนี่ก็ยังใช้อยู่”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

3.3.2 การรับประทานยา เป็นการปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของแพทย์ ที่ต้องรับประทานอย่างต่อเนื่อง และมาตรวจตามนัดทุกครั้งดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 7 ราย ดังนี้

“รักษาให้ยาเดียวก็ดีขึ้น แต่ห้ามขาดยานะ ต้องกินไปเรื่อย ๆ เพราะว่าเราเพิ่งเริ่มเป็น...กินยากก็อยู่หุรอก กินแล้วพูดได้ชัดขึ้น ลิ้นไม่แข็งเท่าเดิม อาการหลงลืมปากก็ดีขึ้นรู้สึกดีอยู่นะ (หัวเราะ) แต่ปากก็ยังต้องไปเอายาอยู่เรื่อย ๆ หมอก็บอกว่าต้องใช้เวลาน้อยนะ กินยาไปก่อน”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 หญิงไทย อายุ 50 ปี)

“หมอบอกให้ฉันทำอะไรฉันก็ทำตามหมดแหละมาตรวจตามนัด กินยาทุกวันฉันก็ทำ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 หญิงไทย อายุ 60 ปี)

“กินแค่กินอยู่ตลอด ไม่เคยขาดยา ก็อยากหาย แค่นี้ทำได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“หมอก็ให้ยามากิน กินแล้วอาการก็ดีขึ้นแขนข้างนั้นจากที่มันไม่ค่อยมีแรงก็ดีขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“กินยาแล้วก็ดีขึ้น ขาก็มีแรงขึ้นเดินได้คล่องขึ้นเพิ่งจะเริ่มต้นงัยเพิ่งจะเป็นนิดเดียว ต้องกินยา และรักษาแต่ต้น ๆ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

“หมอก็บอกว่าต้องกินยานะ กินตลอดชีวิตเลยนะก็ได้ป่านี้อะแหละคอยเตือนเรื่องกินยา เป็นคนเตรียมยาไว้ให้แล้วก็คอยถามว่ากินยายัง ลูกก็จะไม่ลืมถ้าไม่งั้นนะลูกทำโน่นทำนี่ไปเรื่อยไม่ได้กินหุรอกยานะ ตอนนี้ก็ดีขึ้นหายกลับมาเหมือนเดิมแล้ว ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

“กินทุกวันตามที่หมอสั่ง หมอบอกต้องกินยาตลอดชีวิตเราก็ต้องกิน ก็ดีขึ้นเดินได้ แต่มือนี้อะแหละที่ยังยกไม่ได้กำมือก็ยังไม่ได้”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 หญิงไทย อายุ 46 ปี)

3.3.3 การควบคุมอาหาร เป็นการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการรับประทานอาหารตามคำแนะนำของแพทย์เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน และการกลับเป็นซ้ำของโรค และยังส่งผลให้การฟื้นฟูเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 8 ราย ดังนี้

“โรคนี้หมอบอกต้องคุมอาหาร พวกของเค็ม ๆ มัน ๆ ทอด ๆ ถ้าต้องกินก็กินให้น้อยลง ไม่กินได้จะดี กินผักกับผลไม้เยอะ ๆ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 หญิงไทย อายุ 50 ปี)

“เรื่องอาหารที่ห้ามกินของมัน ๆ ของเค็ม ของทอด”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“กินอาหารที่มีไขมันน้อยลงตามที่หมอแนะนำ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 หญิงไทย อายุ 52 ปี)

“อย่างของที่เรชอบกินมัน ๆ หวาน ๆ เค็ม ๆ ก็เลิกกิน เช่นจากเคยกินข้าวหมูแดง ข้าวมันไก่ ตอนนีก็เลิกกินแล้ว หันมากินอาหารพื้นบ้าน กินผักพื้นบ้าน และผลไม้ที่ไม่มีรสหวานจัด”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 หญิงไทย อายุ 54 ปี)

“เรื่องอาหารเค้าก็บอกว่าพวกไขมันนั้นยังไม่ให้กินเพราะมันมีโคเรสเตอรอล ป้าเป็นไขมันสูงอยู่แล้วด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 หญิงไทย อายุ 59 ปี)

“ต้องคุมอาหารด้วยนะของทอด ๆ มัน ๆ ห้ามกินนะ เหล้าเบียร์ก็ต้องหยุดนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ชายไทย อายุ 48 ปี)

“เค้าก็บอกว่าต้องไม่กินอาหารที่ใส่มะพร้าวกะทิ พวกอาหารที่มีมันเยอะให้กินน้อยๆ แต่ตอนนี้ก็ไม่ค่อยได้กินหรอก เพราะเราทำไม่ได้ก็ไม่มีคนทำ แต่ก่อนเราทำกินเองก็จะทำขนม ทำกับข้าวแกงกะทิตลอด ตอนนีก็ไม่มีแล้วกินปลา กินผัก กินของต้ม ๆ มากกว่า”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 หญิงไทย อายุ 46 ปี)

“มีนักโภชนาการมาแนะนำครับ บอกว่าอาหารที่ควรหลีกเลี่ยงรับประทานให้น้อยลง พวกของทอดของมัน อาหารที่มีส่วนผสมของกะทิให้ทานให้น้อยลง รับประทานอาหารต้ม ๆ หรือของนึ่ง โดยเฉพาะพวกปลาไขมันจะน้อยกว่าหมู และเนื้อ ขนมหวาน ผลไม้ที่หวานจัดให้ทานน้อยลง รวมทั้งสุรา บุหรี่ก็ต้องเลิก”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ชายไทย อายุ 39 ปี)

จากการศึกษาประสบการณ์การเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน ทำให้ทราบ และเข้าใจถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลัน ผลกระทบที่ตามมาขณะเจ็บป่วย และวิธีการจัดการปัญหาของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรายใหม่ระยะเฉียบพลันที่เกิดขึ้น